

Naar een stedelijk toelatingsbeleid voor het basisonderwijs in Amsterdam

**Amsterdamse Schoolbesturen Primair Onderwijs
Gemeente Amsterdam**

Amsterdam 23 mei 2013

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Kaders voor het stedelijk toelatingsbeleid	5
2.1. Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor goed onderwijs	
2.2. Uitgangspunten van het stedelijk toelatingsbeleid	
2.3. Ambities van de schoolbesturen met het stedelijk toelatingsbeleid	
2.4. Contouren voor het stedelijk toelatingsbeleid	
3. Organisatie en verantwoordelijkheidsverdeling	10
3.1. Projectaanpak	
3.2. Rolverdeling: gemeente en schoolbesturen	
4. Betrokkenheid van ouders	12
5. Tijdpad besluitvorming en invoering	12
6. Slotwoord	13

Bijlagen

- Bijlage I Visualisatie voorrang in combinatie met voorrangsgedebied school
- Bijlage II Deelnemende scholen en besturen pilots West, Zuid en Oost
- Bijlage III Documentatie
- Bijlage IV Vergelijking uitvoeringspraktijk pilots op hoofdlijnen

1. Inleiding

De Amsterdamse schoolbesturen en scholen (verenigd in het BBO) en de gemeente delen de ambitie om tot een stedelijke aanpak voor het aanmelden en plaatsen van kinderen op de basisscholen te komen. De Amsterdamse schoolbesturen hebben deze ambitie al in 2010 vastgelegd in de Startnotitie Segregatiebeleid (2 februari 2010). De afgelopen jaren hebben de besturen met steun van de gemeente stapsgewijs in verschillende wijken en stadsdelen pilotprojecten uitgevoerd, met de bedoeling uiteindelijk toe te werken naar een stadsbrede aanpak. Eind 2012 heeft het BBO geconcludeerd dat het toelatingsbeleid als instrument een belangrijke toegevoegde waarde heeft. Na de fase van lokale pilots is een stedelijke, goed gecoördineerde aanpak van het aanmelden en plaatsen op de basisscholen wenselijk.

In de afgelopen jaren hebben in verschillende delen van de stad 74 van de 209 basisscholen ervaring opgedaan met een gebiedsgerichte ontwikkeling en uitvoering van toelatingsbeleid. Het gaat hierbij om 21 schoolbesturen van de in totaal 45 schoolbesturen in het basisonderwijs van Amsterdam. Daarnaast is de afgelopen jaren fors geïnvesteerd in de verbetering van de kwaliteit van het basisonderwijs. Alle betrokken partijen zijn het er over eens dat het tijd is om voortbouwend op de bestaande pilots de volgende stap te zetten en door te groeien naar een stadsbrede aanpak van het toelatingsbeleid in het basisonderwijs in Amsterdam.

Met het initiatiefvoorstel *'Amsterdam is toe aan één toelatingsbeleid'* (6 november 2012) van de heer Toonk is een raadsbrede discussie gestart hoe we de huidige uitvoeringspraktijk voor de stad als geheel kunnen verbeteren. In het besef dat de eindverantwoordelijkheid daarvoor primair bij het onderwijsveld berust. Op 8 februari j.l. hebben de schoolbesturen en de wethouder Onderwijs afgesproken om op korte termijn tot een plan van aanpak te komen waarin op hoofdlijnen wordt beschreven op welke wijze het stadsbrede toelatingsbeleid gerealiseerd kan worden. De op 13 maart 2013 door de raad aangenomen motie van de raadsleden Toonk (VVD), Poorter (PvdA) en Ulichki (GroenLinks) ondersteunt deze afspraak.

Wat verstaan we onder toelatingsbeleid?

In het **toelatingsbeleid** onderscheiden we drie opeenvolgende activiteiten: aanmelden, plaatsen en inschrijven.

Aanmelden: is een verzoek van de ouder(s) tot inschrijving. Ouders geven hun kind op bij de basisschool van hun (eerste) keuze.

Plaatsen: volgt op de aanmelding, de school wijst (volgens de vooraf vastgestelde criteria en werkwijze) de beschikbare plaatsen toe aan de aangemelde kinderen.

Inschrijven: na aanmelding en plaatsing volgt de inschrijving. De ouder maakt aan de basisschool kenbaar van de toegewezen plaats gebruik te willen maken. De basisschool regelt de formele afronding van de inschrijving vanaf de dag waarop het kind 4 jaar wordt en/of op de school begint.

Deze begripsaanduiding is gebaseerd op de gangbare terminologie in wet- en regelgeving.

Bij de start vanaf 2009 van de pilots was sprake van onvoldoende consistent toelatingsbeleid voor alle scholen. Sommige schoolbesturen hanteerden een buurtgebonden toelatingsbeleid en onderlinge plaatsingsafspraken, maar van een onderling afgestemd toelatingsbeleid tussen scholen in een wijk was onvoldoende sprake. Voor ouders was dus onvoldoende duidelijk hoe een plaats op een door hen gewenste school of scholen te bemachtigen. Het veelal geldende principe 'wie het eerst komt, het eerst maalt' versterkte de onzekerheid bij ouders en maakte het noodzakelijk hun kind op meerdere scholen aan te melden.

In de pilots heeft zich in de afgelopen jaren een toelatingsbeleid ontwikkeld dat gericht is op transparantie en het realiseren van rechtsgelijkheid bij het aanmelden en plaatsen. De wens dat kinderen in de buurt naar school kunnen, is centraal komen te staan. Tegelijkertijd zijn de kwaliteit van scholen en de keuzevrijheid van ouders prominenter op de agenda gekomen. Scholen, besturen en ouders hebben samen gepioneerd en met de pilots waardevolle kennis, ervaring en inzichten voor de stad opgeleverd. Maar we moeten ook vaststellen dat de praktijk voor de stad als geheel op meerdere punten niet optimaal is en - deels onbedoeld - door de gekozen gebiedsgerichte aanpak versterkt wordt. Ouders worden bij het zoeken van een basisschool voor hun kind nog steeds geconfronteerd met forse problemen, zoals:

- voorrang voor vroege inschrijvers
- onduidelijkheid over het toelatingsbeleid
- onzekerheid of er genoeg plaats is op de scholen van voorkeur
- verschillende regelingen in één stad, stadsdeel of zelfs in een buurt
- beperkingen voor ouders die net op een grens van een buurt of stadsdeel wonen

Schoolbesturen en gemeente zijn samen verantwoordelijk voor goed onderwijs en een aantrekkelijk en divers aanbod van krachtige basisscholen. Schoolbesturen zijn op basis van de Wet Primair Onderwijs (WPO) formeel verantwoordelijk voor het toelatingsbeleid, maar de gemeente is hierin een belangrijke partner. Toelatingsbeleid kan immers niet los gezien worden van het onderwijsbeleid waaronder het realiseren van voldoende huisvesting. Kinderen zijn gebaat bij goed onderwijs. Als we kinderen zoveel mogelijk gelijke kansen willen geven om van jongs af aan met elkaar naar een goede school in de buurt of wijk te gaan, is een evenredige verdeling van kinderen die extra aandacht behoeven noodzakelijk.¹ Alleen op deze wijze kan de onderwijsopgave evenredig verdeeld worden over scholen en elk kind de aandacht krijgen die het verdient.

In het stedelijk toelatingsbeleid dat we het komende schooljaar in Amsterdam concreet gaan uitwerken en implementeren, staat het begrip 'buurt' centraal, waarbij we beogen dat alle scholen in belangrijke mate een afspiegeling van de omgeving zijn waarin zij staan opdat er sprake is van een evenredige verdeling van de onderwijsopgave over scholen. Op deze wijze sluiten wij tevens aan bij de ontwikkelingen van passend onderwijs dat ook sterk wijkgericht wordt ingevuld. Anders gezegd is een evenredige verdeling van de onderwijsopgave een belangrijke pijler van het stedelijk toelatingsbeleid, omdat dit de kwaliteit van het onderwijs op alle scholen ten goede komt. Op deze wijze vergroten we zowel de keuzemogelijkheden voor ouders als ook de onderwijskansen voor alle kinderen in Amsterdam.

Met het voorliggende plan van aanpak willen wij u informeren over de wijze waarop de schoolbesturen, scholen en de gemeente Amsterdam vanuit hun gezamenlijke en eigen verantwoordelijkheid uitvoering geven aan dit stedelijk toelatingsbeleid.

¹ Als we het begrip 'buurt' hanteren, kan hier ook 'wijk' onder worden verstaan. Zie verder op pag. 8.

2. Kaders voor het stedelijk toelatingsbeleid

In West, Zuid en Oost werken scholen en schoolbesturen op een uniforme, transparante en controleerbare manier samen bij het aanmelden en plaatsen van kinderen.² Als basis voor het stedelijke toelatingsbeleid gebruiken we de onderdelen en uitvoeringsaspecten waar scholen en ouders in de pilots tevreden over zijn. Elementen die nog onvoldoende uit de verf komen, worden steviger neergezet. De verbeterpunten worden opgepakt en doorontwikkeld naar een stedelijke aanpak.

2.1. Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor goed onderwijs

Gemeente en schoolbesturen willen vanuit hun gezamenlijke verantwoordelijkheid zorgen voor goed onderwijs voor alle kinderen die in Amsterdam naar school gaan.

Streefdoelen hiervoor zijn:

- het onderwijs op elke school is van goede kwaliteit;
- aantrekkelijke gebouwen met voldoende plaats voor tenminste de kinderen die in de omgeving van de scholen wonen;
- (het behoud van) een diversiteit aan scholen (qua denominatie en onderwijsconcept)³, gespreid over de stad.

2.2. Uitgangspunten van het stedelijk toelatingsbeleid

- Scholen zijn in belangrijke mate een afspiegeling van de buurt opdat er sprake is van een evenredige verdeling van de onderwijsopgave over scholen;
- Alle kinderen hebben voorrang op een voldoende aantal scholen in hun directe woonomgeving;
- Het toelatingsbeleid op alle basisscholen is eenduidig en transparant, garandeert de rechtsgelijkheid en biedt keuzevrijheid (d.w.z. keuze uit voldoende scholen, verschillend in denominatie en onderwijsconcept);
- Schoolbesturen en gemeente zorgen voor voldoende kindplaatsen voor kinderen in hun woonomgeving.

2.3. Ambities van de schoolbesturen met het stedelijk toelatingsbeleid

De schoolbesturen stellen zich ten doel om het stedelijk toelatingsbeleid vanuit de bestaande uitvoeringspraktijk binnen de termijn van een schooljaar door te ontwikkelen en uiterlijk per 1 augustus 2014 in de gehele stad operationeel te hebben met daarbij de volgende streefdoelen:

- minimaal 75% van de kinderen krijgt een plaats op de eerste voorkeurschool;
- minimaal 90% van de kinderen kan in hun woonomgeving terecht op één van de voor hen van toepassing zijnde voorrangsscholen;
- De basisscholen in Amsterdam zijn in belangrijke mate een afspiegeling van de buurt opdat er sprake is van een evenredige verdeling van de onderwijsopgave over scholen.

² West is inclusief Nieuw-West, waar de scholen sinds september 2012 werken met een gezamenlijk toelatingsbeleid en in april j.l. de eerste gezamenlijke en geautomatiseerde plaatsing is uitgevoerd. In Noord wordt per augustus 2013 een gezamenlijk toelatingsbeleid geïntroduceerd.

³ Naast voldoende openbaar onderwijs conform de wet, daarbij valt ook te denken aan samenwerkingsscholen en een aanbod van scholen van verschillende denominaties en scholen met uiteenlopende onderwijsconcepten passend bij de Amsterdamse bevolking.

2.4. Contouren voor het stedelijk toelatingsbeleid

1. Elke basisschool is in belangrijke mate een afspiegeling van de buurt opdat er sprake is van een evenredige verdeling van de onderwijsopgave over scholen. Elk kind gaat bij voorkeur in zijn/haar woonomgeving naar een basisschool.⁴ Daar waar mogelijk levert het toelatingsbeleid een bijdrage aan de evenredige verdeling van leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte over de verschillende scholen. Een evenredige verdeling van de onderwijsopgave komt de kwaliteit van het onderwijs ten goede en vergroot de keuzevrijheid van ouders.

2. Het stedelijk toelatingsbeleid en het toelatingsbeleid van elke basisschool voldoet aan de volgende eisen:
 - a. **het is transparant, eenduidig en controleerbaar, uitvoerbaar en betaalbaar**

 - b. **de rechtsgelijkheid bij de toedeling van de plaats is gegarandeerd**
Ouders kunnen hun kind aanmelden vanaf het moment dat het 2 jaar is en zijn op tijd als zij hun kind aanmelden voor het 3 jaar en 2 maanden is.⁵
Het moment van aanmelden binnen deze periode speelt geen rol!

 - c. **de keuzevrijheid van ouders wordt gerespecteerd – de toegankelijkheid van scholen in de buurt bevordert**
Ouders moeten kunnen kiezen uit een aantrekkelijke mix van scholen die verschillen in onderwijsconcept en denominatie. Dit veronderstelt dat ouders bij de plaatsing op een redelijk aantal scholen in hun woonomgeving (gedacht wordt aan minimaal 6 scholen) voorrang hebben.⁶

3. Het IHP is leidend voor het toelatingsbeleid.
In een Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen (RPO) worden op termijn tussen schoolbesturen stadsbreed afspraken gemaakt over de stedelijke onderwijshuisvesting en de benodigde capaciteit per school. In samenhang hiermee zorgen scholen voor een evenwichtige instroomcapaciteit per toelatingsperiode en schooljaar. Voor de korte termijn (tot een RPO en nieuw stedelijk IHP is vastgesteld) zijn de huisvestingsafspraken leidend die stadsdelen en schoolbesturen in de IHP's per stadsdeel hebben vastgesteld. Uitbreiding van een school in afwijking van het IHP is alleen mogelijk als de school hiermee een betere afspiegeling van de buurt wordt of blijft opdat er sprake is van een evenredige verdeling van de onderwijsopgave over scholen.

⁴ Uiteraard staat het ouders vrij om hun kind buiten hun buurt op een school aan te melden. Zij komen in aanmerking voor een plaats buiten hun buurt als er hier - na toepassing van de voorrangregels - capaciteit is. Idealiter passen besturen het aanbod in de buurt aan op de basisgeneratie in een wijk en de vraag van ouders. Daarnaast zullen scholen in hun voorlichting aan ouders aandacht besteden aan de meerwaarde om als kind in je woonbuurt naar school te gaan.

⁵ In het nieuwe beleid rond de voorschool is de lijn dat de plaatsing op de basisschool bepalend is voor de plaatsing op de voorschool/Groep 0^{plus}. Te zijner tijd wordt deze wijziging in het toelatingsbeleid verwerkt.

⁶ Het aantal scholen waarop ouders voorrang hebben moet recht doen aan de diversiteit van het brede aanbod in Amsterdam. Hiervan is het merendeel nu al een buurtschool. Het aantal moet zodanig zijn dat ouders daadwerkelijk iets te kiezen hebben en niet min of meer verplicht worden om naar een school te gaan. Voorlopig gaan we ervan uit dat ouders gegarandeerd voorrang hebben op minimaal 6 scholen in hun buurt. In de praktijk betekent het dat in gebieden met een aanzienlijke schooldichtheid ouders op een hoger aantal scholen voorrang kunnen hebben. Het minimum aantal van 6 wordt mogelijk nog verhoogd als we de beschikking krijgen over meer onderzoeksgegevens van O+S.

4. Binnen de kaders van het stedelijk toelatingsbeleid wordt in samenwerking tussen scholen in de buurt het toelatingsbeleid uitgevoerd.
 - Stadsbreed wordt een *gelijk tijdpad* voor het aanmelden en plaatsen doorgevoerd.
 - De wijze van aanmelden wordt stadsbreed gelijk, waarbij de uitvoering op de scholen kan blijven. Alle scholen verwerken de aanmeldingen in een webbased-programma.
 - De uitvoering van de plaatsing verloopt geautomatiseerd om te garanderen dat elke aanmelding een gelijke kans maakt.
 - De buurt wordt gedefinieerd vanuit het woonadres van het kind. Indirect en hiervan afgeleid ontstaat hieruit het voorrangsgedebiet per school (zie bijlage I).
 - Stadsbreed wordt afgesproken in welke volgorde voorrangscriteria gelden, inclusief de samenhang met voorschool, IKC en overige beleidsontwikkelingen waaronder passend onderwijs (zie kader).

5. Scholen houden geen wachtlijsten aan van kinderen vanaf 4 jaar (die dus elders staan ingeschreven). Het initiatief voor schoolwisselen ligt bij de ouders.

6. Het toelatingsbeleid is integraal onderdeel van het onderwijsbeleid. Dit betekent dat veranderingen in het onderwijsbeleid tot aanpassing in het toelatingsbeleid kunnen leiden en omgekeerd. Voorbeelden hiervan zijn: de ontwikkelingen in het kader van passend onderwijs, de Groep 0^{plus} en het Integraal Kindcentrum (IKC). De consequenties van deze ontwikkelingen zullen zowel in de verdere uitwerking van het toelatingsbeleid, als ook bij de jaarlijkse evaluatie van het toelatingsbeleid worden meegenomen.

Toelichting

Ad. 2c

Stadsbreed wordt een gelijk tijdpad voor het aanmelden en plaatsen ingevoerd.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- ouders kunnen hun kind aanmelden vanaf het moment dat het twee jaar is en voordat hun kind 3 jaar en 2 maanden is;
- op drie vaste momenten per jaar worden de aangemelde kinderen geplaatst, zodanig dat ouders uiterlijk 5 maanden⁷ voordat hun kind vier jaar wordt, weten op welke basisschool voor hun kind een plaats is.

Voorrang

Voorrang op een school is niet gelijk aan de garantie op een plaats op de door de ouders opgegeven scholen. Een kind dat voorrang heeft, komt bij de plaatsing als eerste in aanmerking voor een plaats op de school, daarna komen de kinderen aan bod die geen voorrang hebben.⁸

⁷ Of mogelijk in verband met passend onderwijs 6 maanden.

⁸ Wanneer ouders een zeer beperkt aantal scholen in hun buurt opgeven en hun kind zou vervolgens worden uitgeloot, lopen zij het risico genoeg te moeten nemen met de plaatsen die over zijn. Scholen met een zeer specifiek karakter hebben geen buurtfunctie. Dit zal met het stedelijk toelatingsbeleid niet anders worden. De ouders die in de buurt van deze scholen wonen en voor deze school kiezen komen als eerste voor een plaats in aanmerking, gevolgd door de kinderen van verder weg.

Huisadres is leidend

Om het ouders gemakkelijk te maken wordt gedacht aan de volgende werkwijze.

Op een website waar ouders hun huisadres invullen, verschijnt een redelijk aantal (voorlopig gaan we uit van minimaal 6) dichtstbijzijnde scholen waar men voorrang heeft. Het uitgangspunt is dat kinderen in hun woonomgeving op een basisschool terecht kunnen. De omvang van de 'buurt' kan dus per ouder verschillen en is afhankelijk van de schooldichtheid in de woonomgeving van het kind.

Hiervan afgeleid heeft elke school haar voorrangsgebied, hetgeen voor de afstemming van onderwijs en zorgvoorzieningen van belang kan zijn. We gaan uit van een voorrangsgebied per school dat van een redelijke omvang moet zijn.⁹

Het totaal aan alle voorrangsgebieden moet zodanig overlappend zijn dat elk kind in Amsterdam op minimaal 6 dichtstbijzijnde scholen voorrang heeft. Op dit moment wordt onderzocht wat het meest wenselijke minimum aantal moet zijn, rekeninghoudend met een redelijke mix aan scholen, zodanig dat ouders daadwerkelijk wat te kiezen hebben.

Ad. 4

Elke aanmelding van ieder kind wordt op basis van het BSN-nummer in een webbased-programma ingevoerd. Ouders melden hun kind aan door het inleveren van een ingevuld standaardformulier waarop uitsluitend de voor de plaatsing relevante gegevens worden gevraagd en in volgorde van voorkeur meerdere scholen worden opgegeven (minimaal 6). Dubbele aanmeldingen worden in het webbased-programma geblokkeerd en behoren tot het verleden.¹⁰

In Amsterdam hebben we de ambitie om voor jonge kinderen een setting te creëren waarin ze samen spelend leren. Om zo de kansen voor alle kinderen te vergroten en achterstanden voor te zijn. Samen met de schoolbesturen, scholen, welzijn en kinderopvang wordt gewerkt aan het ontwikkelen van een nieuw stedelijk model, Groep 0^{plus}, waarbij kinderen vanaf 2,5 jaar naar school gaan. Daarnaast zijn er IKC's in ontwikkeling waarbij kinderen ook eerder starten op een integrale voorziening, maar dan vanaf 0 jaar. Op het totale aanbod is het aantal IKC's in Amsterdam beperkt. De Groep 0^{plus} moet nog starten, maar de ambitie is deze voorziening op grote schaal in Amsterdam voor kinderen beschikbaar te stellen. Het proces van aanmelden en plaatsen zal dan eerder plaatsvinden en de voorschool als criterium voor plaatsing vervalt. In de overgangperiode zal een oplossing gevonden moeten worden voor die basisscholen die (als Groep 0^{plus} of IKC) kinderen al eerder plaatsen. Waarbij ook de scholen die een IKC zijn een bijdrage leveren aan het evenwichtig verdelen van de onderwijsbelasting in een buurt.

⁹ Op dit moment verwachten we dat de voorrangsgebieden van de scholen gaan neerkomen op een gebied van gemiddeld 1 tot 1,5 km rond de school.

¹⁰ In het programma zit is ingebouwd dat ouders hun kind niet op meerdere scholen kunnen aanmelden. Zodra dit geval is, geeft Scholenring een melding en kan de betreffende school het kind niet invoeren. Dit kind staat op een school als eerste voorkeur aangemeld. Daarnaast is een fraude-controle op de oudergegevens en het woonadres van het kind ingebouwd. Ouders ontvangen van de registratie in het webbased-programma een afschrift ter controle van de correcte invoering.

Op basis van de ervaringen in de verschillende pilots gaan we ervan uit dat de volgende vijf voorrangscriteria in het stedelijk toelatingsbeleid gehanteerd gaan worden:

1. Een broertje of zusje zit op de school;¹¹
2. Het kind woont in het voorrangsgebied;
3. De ouder is werkzaam op de school;
4. Het kind met een VVE-indicatie heeft tenminste 8 maanden voor 4 dagdelen deelgenomen aan de bij de school horende voorschool of zit op een IKC of Groep 0^{plus} én woont in het voorrangsgebied;¹²
5. Een groepsaanmelding van kinderen wonend in de buurt van de school waardoor de onderwijsopgave over scholen in een wijk meer evenredig verdeeld wordt of blijft.

Voorrangscriterium 1 en 2 zijn eenduidig en worden breed gedragen. Zowel de onderlinge volgorde als de criteria 3, 4 en 5 moeten nog nader worden uitgewerkt.

¹¹ Dat wil zeggen op de datum waarop het aangemelde kind twee jaar is.

¹² Een van de doelstellingen van het stedelijk toelatingsbeleid is het bewerkstelligen van een evenwichtige samenstelling van de scholen zodanig dat scholen een afspiegeling van hun omgeving zijn. In sommige delen van de stad worden kinderen met een VVE-indicatie gespreid over de deelnemende scholen. Wanneer het bestaande beleid in het kader van de VVE en de aansluiting met de basisschool wordt aangepast, zal dit criterium in elk geval worden bijgesteld. De toelating tot de Groep 0^{plus} zal dan strikt gekoppeld worden aan de plaatsing op de basisschool. Het toelatingsbeleid en de voorrangscriteria zullen voor de IKC's nader besproken moeten worden.

3. Organisatie en verantwoordelijkheidsverdeling

Het toelatingsbeleid is zodanig verweven met het onderwijsbeleid en de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de toekomst van de kinderen in onze stad, dat schoolbesturen en gemeente er bewust voor kiezen om vanuit de onderscheiden rollen samen op te trekken. Schoolbesturen voeren de regie en zijn formeel verantwoordelijk voor de uitvoering en naleving van het toelatingsbeleid. De gemeente ondersteunt en faciliteert de schoolbesturen en ziet erop toe dat ze het afgesproken beleid realiseren en uitvoeren.

3.1. Projectaanpak

De verantwoordelijkheid voor de invoering van het toelatingsbeleid ligt bij de werkgroep Toelatingsbeleid, die bestaat uit een brede vertegenwoordiging van de schoolbesturen (leden uit het BBO) en de gemeente. De werkgroep wordt voor de looptijd van de ontwikkeling en invoering van het stedelijk toelatingsbeleid ingesteld. De werkgroep en het BBO wordt ondersteund door een onafhankelijk projectleider die tevens de vergaderingen van de werkgroep voorbereidt en voorziet. Deze projectleider wordt door de gemeente betaald en ambtelijk ondersteund.

De voortgang van de werkgroep wordt in het maandelijks overleg tussen de wethouder en het DB van het BBO besproken. Indien van toepassing worden hier de relevante besluiten genomen. Deze besluiten zijn onder voorbehoud van de besluitvorming in het BBO en B&W. Deze besluiten worden voorbereid door de voorzitter van de werkgroep en de ambtelijk vertegenwoordiger van de gemeente. De vertegenwoordigers in de werkgroep vanuit het BBO en de gemeente verzorgen respectievelijk de terugkoppeling naar het BBO en naar de wethouder. De wethouder Onderwijs informeert op zijn beurt de raad.

3.2. Rolverdeling: gemeente en schoolbesturen

Vanuit deze te onderscheiden, maar ook gezamenlijke verantwoordelijkheid volgt de volgende verantwoordelijkheidsverdeling:

Verplichtingen van de gemeente Amsterdam:

1. De gemeente ondersteunt de besturen bij de invoering van het stedelijk toelatingsbeleid in de vorm van een onafhankelijk projectleider en ambtelijke ondersteuning;
2. De gemeente faciliteert relevante onderzoeken en juridische ondersteuning;
3. De gemeente faciliteert en verzorgt in samenspraak met de werkgroep de algemene informatie aan ouders en verzorgers over het toelatingsbeleid en het scholenaanbod;
4. De gemeente bekostigt de ontwikkeling en implementatie van het webbased-programma (voor de registratie van de aanmeldingen en de plaatsing en loting) incl. de evaluatie met de plaatsingsresultaten, het onderhoud en de beveiliging. De schoolbesturen zijn eigenaar van het programma;
5. De gemeente faciliteert en organiseert de regie bij de uitvoering van de plaatsingen;
6. De gemeente zorgt in samenspraak met de schoolbesturen dat binnen de kaders van het Integraal Huisvestings Programma er voldoende kindplaatsen beschikbaar zijn voor de kinderen die in Amsterdam wonen. Wanneer uit de monitoring blijkt dat het totaal aantal kindplaatsen onvoldoende is voor de kinderen die in een wijk wonen, wordt in samenspraak met besturen de capaciteit aangepast onder de voorwaarde dat een (meer) evenredige verdeling van de onderwijsopgave over scholen in de buurt gewaarborgd is.
7. De gemeente faciliteert de implementatie op de basisscholen.

Verplichtingen van de schoolbesturen:

1. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de realisatie van het vastgestelde stedelijk toelatingsbeleid en de formele afhandeling met hun medezeggenschapsraden;
2. De schoolbesturen zien er op toe dat hun scholen het stedelijke toelatingsbeleid gezamenlijk uitvoeren (waaronder de registratie van de aanmeldingen) en dat hun directeuren de medezeggenschapsraden regelmatig informeren;
3. De schoolbesturen nemen regelmatig kennis van de uitkomst van de plaatsing van de kinderen en bespreken periodiek de resultaten van het toelatingsbeleid in het BBO;
4. De schoolbesturen zorgen binnen de kaders van het stedelijke Integraal Huisvestings Programma voor voldoende kindplaatsen;
5. De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor voldoende informatiebijeenkomsten voor ouders waarin zij naast informatie over hun school ook het toelatingsbeleid toelichten. Scholen zorgen ervoor dat hun website up-to-date en toegankelijk is.

Het succes van de invoering van en de benodigde tijd voor de invoering van het stedelijk toelatingsbeleid is enerzijds afhankelijk van het samenspel tussen gemeente en schoolbesturen, maar anderzijds van de samenwerking tussen de schoolbesturen onderling. Aandachtspunten voor de werkgroep zijn onder andere de gelijke informatie naar en omgang met de medezeggenschapsraden, de uitvoering van het huidige toelatingsbeleid in verschillende gebieden die geen vertraging mag oplopen of stagneert en de noodzaak van de betrokkenheid van de directeuren van de scholen die in belangrijke mate verantwoordelijk blijven voor het toelatingsbeleid van hun school.

4. Betrokkenheid van ouders

Het is van belang dat de betrokkenheid van de (G)MR vanaf de start van het proces vorm krijgt. In lijn met de verantwoordelijkheid voor het toelatingsbeleid zijn scholen en schoolbesturen er verantwoordelijk voor om hun medezeggenschapsraden te informeren over de ontwikkelingen in het toelatingsbeleid en hen tijdig te betrekken bij de besluitvorming. Medezeggenschapsraden hebben adviesrecht op dit dossier. Het ligt voor de hand dat de werkgroep bij de start afspraken maakt over de wijze waarop en wanneer zij gezamenlijk de informatie naar de medezeggenschapsraden vormgeven.

Daarnaast zullen we ouders laten meekijken en meedenken bij de ontwikkeling en invoering van het stedelijk toelatingsbeleid. Alle ouders op de basisscholen hebben hun ervaringen en kunnen ons van nuttige informatie en feedback voorzien.

Ook willen we ouders betrekken die nog geen ervaring hebben met het toelatingsbeleid. Kanalen die we daarvoor inzetten zijn het forum van actievoorouders.nl (eind mei 2013 beschikbaar), OCO, VSA, Amsterdamse ouderinitiatieven en netwerken. Ook een onderzoek onder ouders is denkbaar.

In de uitwerking van het stedelijk toelatingsbeleid zal de wijze waarop en waar ouders met hun klachten terecht kunnen een belangrijk onderdeel vormen. Schoolbesturen hebben op schoolniveau een interne klachtenregeling waar ouders terecht kunnen met een klacht over de handelwijze van de school. Daarnaast zal uitgewerkt worden op welke wijze en waar ouders terecht kunnen met klachten die de algehele uitvoering en plaatsing betreffen. In de jaarlijkse rapportages melden we de omvang en aard van de klachten.

5. Tijdpad, besluitvorming en invoering

Voordat de stadsbrede invoering van het toelatingsbeleid van start kan gaan, vinden twee parallelle besluitvormingstrajecten plaats: College van B&W (4 juni) en de raadscommissie JIF (26 juni) en het BBO (12 juni).

In de periode tot de zomervakantie bereiden we de doorontwikkeling en uitwerking van de kaders en uitgangspunten voor, zodat aan het begin van het nieuwe schooljaar gestart kan worden met de uitvoering.

Het tijdpad en de wijze van invoering zal op korte termijn worden uitgewerkt.

Het uitgangspunt is dat we met behoud van zorgvuldigheid op zo kort mogelijke termijn een stedelijk toelatingsbeleid willen realiseren. Belangrijke voorwaarden zijn dat de huidige pilots geen vertraging of stagnatie oplopen, dat ongewenste nadelige effecten voor ouders tijdens de invoering voorkomen worden, maar ook dat ouders niet langer dan noodzakelijk met de bestaande onzekerheden en onduidelijkheden geconfronteerd worden als zij een school voor hun kind zoeken.

Met het stedelijk toelatingsbeleid bouwen we voort op het bestaande toelatingsbeleid dat in West, Oost en Zuid, wordt uitgevoerd. Doordat we de afgelopen jaren in de verschillende pilots in Amsterdam aanzienlijke ervaring hebben opgebouwd weten we wat de risicofactoren zijn, wat wel en niet werkt, wat we tot het toelatingsbeleid moeten rekenen en wat niet. De implementatie op redelijke termijn moet dan ook haalbaar zijn.

Globaal denken we aan het volgende tijdpad:

In het schooljaar 2013-2014 wordt in de gebieden waar in de afgelopen jaren gewerkt is aan de invoering van een gezamenlijk toelatingsbeleid, gewerkt aan de inpassing in het stedelijk toelatingsbeleid. Tegelijkertijd wordt in de wijken waar nog geen gezamenlijk toelatingsbeleid is gerealiseerd met de schoolbesturen en scholen hiertoe de voorbereidingen getroffen.

In het schooljaar 2014-2015 wordt het stedelijk toelatingsbeleid geïmplementeerd. In september 2014 ontvangen alle ouders met een kind geboren vanaf 1 juli 2011 dezelfde aanmeldingsbrief en aanmeldingsformulier. Afhankelijk van de nog te bepalen jaarindeling met drie plaatsingsmomenten per jaar, vindt dan in december 2014 de geautomatiseerde plaatsing plaats van de kinderen die vanaf april 2015 op de basisscholen als vierjarige starten. Daarna volgen nog twee plaatsingsmomenten zodat vanaf december 2015 alle toekomstige kleuters die naar een Amsterdamse basisschool gaan, volgens het stedelijk toelatingsbeleid zijn aangemeld en geplaatst.

Vanaf dat moment kunnen gemeente en schoolbesturen per plaatsingsronde de vraag van ouders en het aanbod aan beschikbare kindplaatsen strikt monitoren. Gedurende het proces van implementatie wordt de raad en het BBO over de voortgang van het stedelijk toelatingsbeleid geïnformeerd. De eerste rapportage is begin december 2013 te verwachten.

6. Slotwoord

De ervaring in de verschillende wijken in Amsterdam wijst uit dat scholen en ouders veel te winnen hebben met een gezamenlijk toelatingsbeleid. Voor ouders levert de gelijke en transparante werkwijze bij het aanmelden en plaatsen rust en duidelijkheid op.

Belangrijke winstpunten voor ouders blijken te zijn:

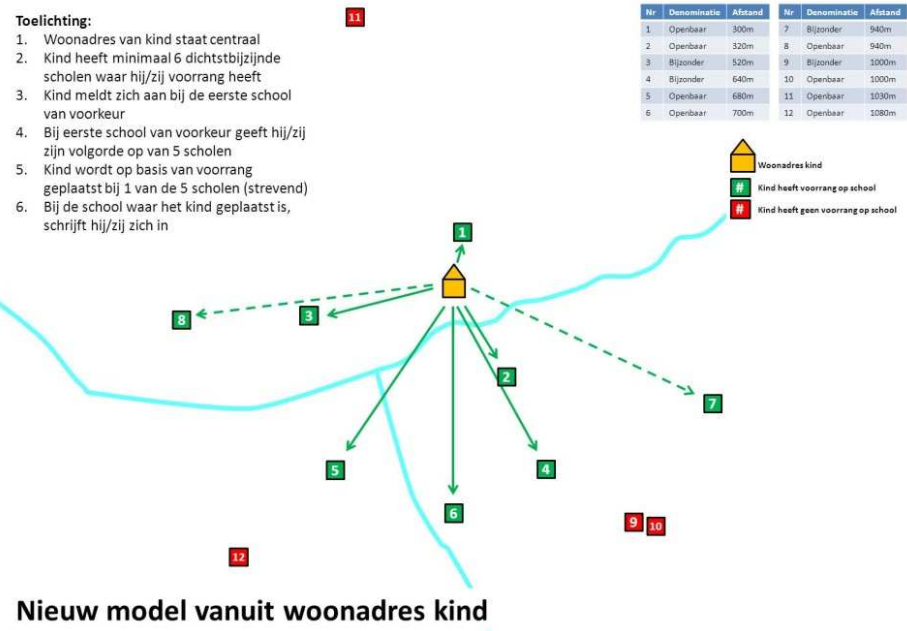
- het is simpel (alle scholen een gelijke werkwijze en tijdspad);
- garantie dat elke aanmelding een gelijke kans op een plaats heeft;
- maximalisering van de kans dat een kind op de school van voorkeur komt.

Voor scholen blijken winstpunten te zijn:

- enorme tijdswinst;
- inzicht en overzicht dat voorheen ontbrak;
- geen vervuild aanmeldingsbestand, dubbel aanmelden kan niet meer;
- maximale zekerheid dat een geplaatst kind daadwerkelijk komt. Dit is essentieel voor de sturing van de schoolopbouw en planning van de formatie;
- op elk moment bestaat een overzicht van aanmeldingen versus capaciteit op de scholen.

De stip op de horizon is dat we met deze aanpak met ingang van schooljaar 2014-2015 starten met het stedelijk toelatingsbeleid en alle kinderen die vanaf het voorjaar 2015 in Amsterdam naar school gaan volgens het gezamenlijke toelatingsbeleid plaatsen. Schoolbesturen en gemeente vullen zo hun wederzijdse verantwoordelijkheid voor goed onderwijs in en maken zichtbaar samen ieder kind de kans te bieden daarvan te profiteren.

Bijlage I Visualisatie voorrang in combinatie met voorrangsg gebied school

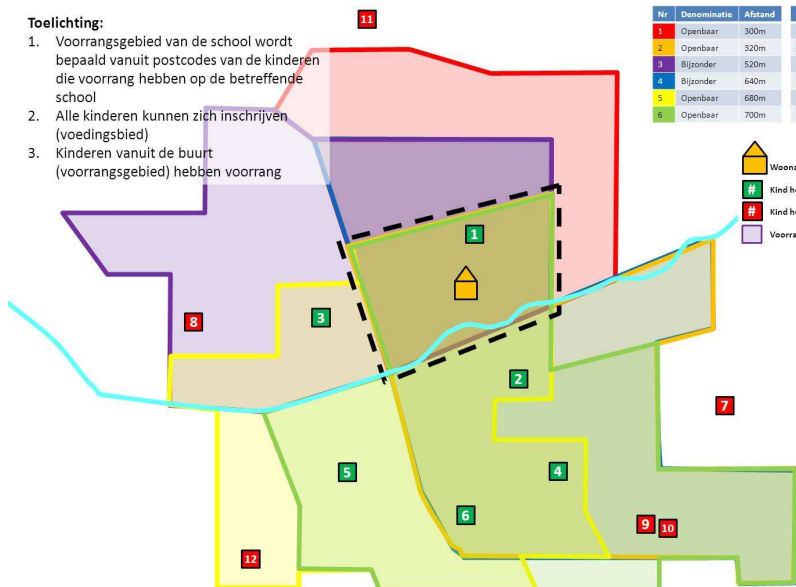

Toelichting:

1. Voorrangsgebied van de school wordt bepaald vanuit postcodes van de kinderen die voorrang hebben op de betreffende school
2. Alle kinderen kunnen zich inschrijven (voedingsbied)
3. Kinderen vanuit de buurt (voorrangsgebied) hebben voorrang

Nr	Denominatie	Afstand	Nr	Denominatie	Afstand
1	Openbaar	300m	7	Bijzonder	940m
2	Openbaar	320m	8	Openbaar	940m
3	Bijzonder	520m	9	Bijzonder	1000m
4	Bijzonder	640m	10	Openbaar	1000m
5	Openbaar	680m	11	Openbaar	1030m
6	Openbaar	700m	12	Openbaar	1080m

- Woonadres kind
- Kind heeft voorrang op school
- Kind heeft geen voorrang op school
- Voorrangsgebied per school (6x)

Nieuw model voorrangsgebied school vanuit woonadres kind

Bijlage II Deelnemende scholen en besturen pilots West, Zuid en Oost

74 scholen West ¹³	Zuid ¹⁴	Oost ¹⁵
Admiraal de Ruyter	Alberdingk Thijm, 3 ^e Daltonschool	Daltonschool De Meer
Al Wafa	Anne Frank, 6 ^e Montessorischool	Frankendael
Annie M.G. Schmidt	Buitenveldertse Montessorischool	Montessorischool De Amstel*
Bos en Lommer	Cheider	Sint Lidwina
Brede School De Kinkerbuurt	Cornelis Vrijsschool	Watergraafmeerse Schoolvereniging
Brede School De Zeeheld	De Amsterdamse Montessorischool	Watergraafsmeer, 5 ^e Montessorischool
Catamaran	De Ark	
Catamaran Bentinckstraat	De Avonturijn	* start augustus 2013
Corantijn	De Nautilus	
De Boomgaard	De Notenkraker	
De Bron	De Rivieren	
De Mijlpaal*	De Springstok	
De Roos	De Stern, 12 ^e Montessorischool	
De Spaarndammerhout	Donge	
De Springplank	Elout	
De Vlaamse Reus*	Europaschool	
De Vlinderboom	Geert Grootte School I	
De Waterkant	Geert Grootte School II	
De Zevensprong*	Hildebrand van Loon	
Dr. J.Th. de Visserschool	Instituut Schreuder	
Dr. Rijk Kramer	Maas en Waal, 15 ^e Montessorischool	
Elisabeth Paulus	Merkelbach	
Het Winterkoninkje, 2 ^e Montessorischool	Nicolaas Maes	
Joop Westerweel	Olympia	
Leonardo da Vinci	Openluchtschool voor het Gezonde Kind, 1 ^e	
Meidoorn, 10 ^e Montessorischool	Openluchtschool voor het Gezonde Kind, 2 ^e	
Multatuli	Oscar Carré	
Narcis-Querido	Peetersschool	
Paulusschool	Piet Bakkum, 2e Daltonschool	
Rosa Boekdrukker	Rosj Pina	
St Janschool	Scholekster, 9 ^e Montessorischool	
Tijl Uilenspiegel	Schoolvereniging Willemspark	
Westerparkschool	Sint Catharina	
	St Jozefschool	
* Nieuw-Sloten	Wielewaal, 1 ^e Montessorischool	
21 schoolbesturen		
AMOS		
ASKO		
Amsterdam West Binnen de Ring (AWBR)		
Christelijke Schoolvereniging Amsterdam Zuid		
El Amal		
Esprit		
KBA Nw West		
Openbaar Onderwijs aan de Amstel (OoADA)		
Schoolvereniging Peetersschool		
Schoolvereniging Willemspark		
Samen Tussen Amstel en IJ (STAIJ)		
Stichting Bijzondere Scholen voor Onderwijs op Algemene Grondslag (STOAG)		
Stichting Buitenveldertse Montessorischool		
Stichting Cornelis Vrijsschool		
Stichting De Amsterdamse Montessorischool		
Stichting Geert Grootte School		
Stichting Joodse Kindergemeenschap Cheider		
Stichting Joodse Scholengemeenschap		
Stichting Openluchtscholen voor het Gezonde Kind		
Stichting Westelijke Tuinsteden (STWT)		
Verenging voor Christelijk Basisonderwijs Instituut Schreuder		

¹³ Bron: Beleidsdocument *Buurtschoolbeleid Basisonderwijs in Amsterdam West* van januari 2013 & Hoofdlijnen *Toelatingsbeleid Nieuw-Sloten* van 17 december 2012.

¹⁴ Bron: Convenant *In de Buurt naar School* van 5 februari 2013.

¹⁵ Bron: Convenant *Toelatingsbeleid Watergraafsmeer 2013-2018* van 15 februari 2013.

Bijlage III Documentatie

West

Beleidsdocument *Buurtschoolbeleid Basisonderwijs in Amsterdam West* van schoolbesturen primair onderwijs in West en stadsdeel West, januari 2013

Evaluatieonderzoek *Buurtschoolbeleid Basisonderwijs in Amsterdam-West*, BMC in opdracht van de schoolbesturen primair onderwijs in West, juli 2012

Zuid

Convenant *In de Buurt naar School* van schoolbesturen primair onderwijs in Zuid en stadsdeel Zuid, 5 februari 2013

Evaluatie *In de Buurt naar School*, Hetty Lieftink in opdracht van de schoolbesturen primair onderwijs in Zuid en stadsdeel Zuid, april 2013

Oost

Convenant *Toelatingsbeleid Watergraafsmeer 2013-2018* van schoolbesturen primair onderwijs in de Watergraafsmeer (Oost) en stadsdeel Oost, 15 februari 2013

Jaarrapportage *Toelatingsbeleid Watergraafsmeer 2012-2013*, Hetty Lieftink in opdracht van de schoolbesturen primair onderwijs in de Watergraafsmeer en stadsdeel Oost, 28 mei 2013

Bijlage IV Vergelijking uitvoeringspraktijk pilots op hoofdlijnen

	west	zuid	oost ¹⁶
scholen	30 ¹⁷	35 ¹⁸	6
schoolbesturen ¹⁹	5 ²⁰	16	4
sinds	1 januari 2011	1 april 2011	1 februari 2012
voorrangscriteria	1. broertje/zusje 2. voorschool 3. wonend in de buurt 4. groepsaanmelding	1. broertje/zusje 2. voorschool ²¹ 3. werkzaam op de school 4. wonend in de buurt	1. broertje/zusje 2. voorschool 3. werkzaam op de school 4. wonend in de buurt
voorrangsgebied	voorrang op alle scholen in de buurtcombinatie waar je woont ²²	voorrang op basis van (overlappende) voorrangsgebieden per school ²³	voorrang op alle scholen in de wijk waar je woont (Watergraafsmeer)
aantal voorkeurscholen	5 ²⁴	5 ²⁵	6
systeem van aanmelden	digitaal	digitaal	digitaal
locatie van aanmelden	centraal bureau	school van 1 ^e voorkeur	school van 1 ^e voorkeur
aanmeldleeftijd	vanaf 2 jaar	vanaf 2 jaar	vanaf 2 jaar
systeem plaatsen	geautomatiseerd	geautomatiseerd	geautomatiseerd
loten bij overaanmelding	ja	ja	ja
plaatsingsrondes	per maand	3 keer per schooljaar	3 keer per schooljaar
leeftijd bij plaatsing	3 jaar en 6 mnd	3 jaar en 7 mnd ²⁶	3 jaar en 7 mnd
onderwijs capaciteit & groei	formele capaciteit (IHP) is leidend, groei als dit leidt tot mengen of gemengd houden van een school	formele capaciteit (IHP) is leidend ²⁷	formele capaciteit (IHP) is leidend, groei op basis van het resultaat van de plaatsing
uitvoering	centraal bureau	combinatie van scholen afzonderlijk en scholen samen ²⁸	scholen samen ²⁹
webbased programma	registratie & rapportage ³⁰	registratie & rapportage	registratie & rapportage
structurele kosten ³¹	78.750	5.000	2.000
voorlichting ouders	scholenmarkten	informatiebijeenkomst per school	informatiebijeenkomst per school
% school van 1 ^e keuze	82% (2012)	78% - 97% (2012) ³²	84% (2012)

¹⁶ De pilot beperkt zich tot de Watergraafsmeer.

¹⁷ De 3 scholen uit Nieuw-Sloten zijn hier niet in meegeteld.

¹⁸ De scholen in de wijken Museumkwartier en Hoofddorppleinbuurt starten met ingang van 1 september 2013.

¹⁹ De schoolbesturen AMOS en ASKO doen in alle gebieden mee, Esprit in Oost en Zuid, KBA Nw West in West en Zuid.

²⁰ De 2 schoolbesturen die alleen in Nieuw-West (Nieuw-Sloten) scholen hebben, zijn hier niet meegeteld.

²¹ Het kind woont in het voorrangsgebied van de school en heeft met een VVE-indicatie ten minste 8 maanden voor 4 dagdelen per week een voorschool bezocht die aan de school verbonden is. Dit geldt ook deelname aan de aan de school gelieerde peuterspeelzaal of kinderopvang (Buitenveldert).

²² De volgorde in voorrang is: wonend in de buurtcombinatie van de school, wonend in het vml. stadsdeel van de school, wonend in het nieuwe stadsdeel West.

²³ De volgorde in voorrang is: voorrangsgebied school, wonend in de wijk.

²⁴ Vanaf 1 januari 2013 geven ouders 5 in plaats van 3 voorkeuren op basis van aanbevelingen uit de evaluatie West.

²⁵ Vanaf 1 april 2013 geven ouders 5 in plaats van 3 voorkeuren op basis van aanbevelingen uit de evaluatie Zuid.

²⁶ Minimaal 5 maanden voordat een kind 4 jaar wordt krijgt de ouder te horen op welke basisschool hun kind terecht kan.

²⁷ Het IHP Zuid is in ontwikkeling. Capaciteitsstekort binnen het openbaar onderwijs in Zuid heeft recent geleid tot uitbreiding.

²⁸ Met ingang van april 2013 gaan de scholen in Zuid de plaatsing gezamenlijk uitvoeren.

²⁹ Scholen doen samen de geautomatiseerde plaatsing in aanwezigheid van besturen, MR-en en onafhankelijk projectleider.

³⁰ Registratie betreft capaciteit per school per plaatsingsperiode en opgegeven voorkeuren per leerling, rapportage betreft het resultaat van de plaatsing.

³¹ Raming op jaarbasis van de structurele beheerskosten exclusief ontwikkelkosten. Vergelijking geeft geen compleet beeld omdat voor Zuid en Oost personele lasten, communicatie en overhead niet zijn meegerekend.

³² Rivierenbuurt: 78%, Buitenveldert: 97%, De Pijp: 88%.